
PRISTOJNOSTI IN POOBASTILA managementa

POGODBA O ZAPOSLOTVI

APRIL 2010

mag. Ida DIMEC
ida.dimec@gmail.com

OBLAST

(prisilno) ureja razmerja med ljudmi

ZAKONODAJNA

- Sprejema zakone in druge odločitve, ratificira mednarodne pogodbe, druge pristojnosti (imenovanja, volitve.....)
- Državni zbor, Državni svet, delovna telesa DZ in DS

IZVRŠILNA

- Izvršuje odločitve zakonodajne oblasti (pravilniki, uredbe)
- Vlada, vladne službe, ministrstva , sveti, komiteji in komisije Vlade

SODNA

- Izvršujejo je sodniki na sodiščih
 - neodvisnost sodnikov, vezanost le na ustavo in zakon
-

Redna sodišča

■ OKRAJNA SODIŠČA (44)

kazenske, civilne, zapuščinske, nepravdne zadeve, izvršba, zemljiška knjiga

■ VIŠJA SODIŠČA (4)

Odločajo na II. stopnji o pritožbah zoper odločbe okrajnih in okrožnih sodišč

Spori o pristojnosti med sodišči

■ OKROŽNA SODIŠČA (11)

Kazenske, civilne zadeve, sodni register, druge zadeve, pravna pomoč

■ VRHOVNO SODIŠČE (1)

Odloča o rednih in izrednih pravnih sredstvih zoper odločbe pritožbenih sodišč

Skrbi za enotno sodno prakso

Predhodna vprašanja (pravo EU)

DELOVNA IN SOCIALNA SODIŠČA

- Zakon o delovnih in socialnih sodiščih
Delovna sodišča v Kopru, Mariboru in Celju
Delovno in socialno sodišče v Ljubljani

Pristojnost:

- Individualni delovni spor (sklenitev, obstoj in prenehanje DR, pravice in obveznosti iz DR, postopki zaposlovanja delavcev, kadrovska štipendija, volontersko pripravništvo, industrijska lastnina)
 - Kolektivni delovni spor (za večjo skupino ljudi; veljavnost KP, zakonitost stavke... določene z zakonom)
 - Socialni spor (pokojninsko in invalidsko zavarovanje, zdravstveno zavarovanje, brezposelnost, socialni prejemki, starševsko varstvo)
 - o teh odloča DSS v Ljubljani, Socialno sodišče.
-

Civilni sodni postopek

- Spor med dvema enakovrednimi strankama

FAZE POSTOPKA:

- vložitev tožbe
- odgovor na tožbo (30 dni, odpoved PZ 15 dni!, zamudna sodba)
- pripravljalne vloge strank
- poravnalni narok
- prvi narok za glavno obravnavo
 - Navedbe strank
 - Nesporna dejstva
 - Dokazni sklep
 - Dokazovanje (vpogled listin, zaslišanje prič, strank, izvedencev, ogled)
 - Zaključek dokazovanja, zaključek obravnavanja na I. Stopnji
 - (Posvetovanje in glasovanje senata)
 - Razglasitev sodbe in/ali pisni odpravek odločitve
- Izdelava sodne odločbe

Zaključek postopka na I. stopnji

Sodni postopek na I. stopnji se zaključí:

- z dispozitivnimi akti strank
 - umik tožbe, odpoved zahtevku, sodna poravnava

- z odločbo sodišča
 - sklep (procesna odločitev)
 - sodba (odločitev po vsebini)

Struktura sodne odločbe

■ UVOD

- navedba sodišča, opravilna številka, sestava sodišča, navedba strank, vsebina spora , vrednost spora

■ IZREK

- Odločitev o zahtevku (se ugoti, se zavrne, se delno ugoti)

■ OBRAZLOŽITEV

- vsi bistveni elementi spora (navedbe strank, dejstva, ki so bila pomembna za stranko, dejstva, pomembna za sodišče, obravnava in navede vse izvedene dokaze, opiše ugotovljeno dejansko stanje, pravna pravila, ta pravila opiše in nato naredi sklep – izrek pravne posledice glede na skladnost ugotovljenega dejanskega stanja s pravno normo)
- Če ni obrazložitve, ni zagotovljeno : enako varstvo pravic (22. čl. Ustave) , pravica do pritožbe (25. čl. Ustave)

■ PRAVNI POUK

- Vrsta pravnega sredstva (pritožba) in rok za vložitev (15 dni)

□

□

Pravna sredstva

Redna

- **PRITOŽBA**
- Rok 15 dni od vročitve odločbe
- Razlogi:
 - Bistvena kršitev določb postopka
 - Nepravilno in nepopolno ugotovljeno dejansko stanje
 - Nepravilna uporaba materialnega prava

- Višje sodišče
 - ugoti prit. in odločitev spremeni
 - ugoti pritožbi in vrne v nov post.
 - pritožbo zavrne in potrdi odločitev

Izredna

- **REVIZIJA**
rok 30 dni
Dovoljena, če so izpolnjeni pogoji, določeni z zakonom
Vrhovno sodišče RS

- **ZAHTEVA ZA VARSTVO ZAKONITOSTI**

- **OBNOVA POSTOPKA**
Hude kršitve postopka, kazniva dejanja, nova dejstva novi dokazi
Odloča sodišče I. stopnje

POMEN PRAVNOMOČNE SODNE ODLOČBE

Za stranki postopka:

- uredi sporno razmerje
- podlaga za prostovoljno ali prisilno izvršitev
- preprečuje ponovno odločanje o istem spornem razmerju
- odločitev so dolžni spoštovati tudi drugi ljudje in organi, ki bi želeli posegati v to razmerje

Pravna varnost, sodna praksa:

- sporočilo zainteresirani javnosti, kako razumeti in uporabiti določen pravni institut (objavljena sodna praksa)
- sporočilo sodnikom za odločanje v enakih in podobnih primerih

Hierarhija pravnih aktov

- Ustava
- Zakon
- Uredbe, pravilniki,
- Kolektivna pogodba (dejavnosti, podjetniška)

- Pogodba o zaposlitvi

Nižji akti lahko dajejo le več pravic kot zakon. Če je pravic manj, se uporabi predpis višje veljave.

IN FAVOREM LABORATORIS (v korist delavca)

Pogodba o štipendiranju, izobraževanje

- pravice in obveznosti strank
 - kršitev pogodbenih določil
 - vračilo stroškov izobraževanja (prosta izbira zaposlitve, svoboda dela, sorazmernost

 - VDS03968 – ustrezna razporeditev, obveznost ostati na delu 3x dobo šolanja
 -
-

Izbira kandidata

- objava prostega delovnega mesta – izjeme
 - svoboda izbira zaposlitve, dostopnost delovnih mest

 - VDS03977 - Pdp 823/2006 – prepoved diskriminacije, enaka obravnava kandidatov - odškodninska odgovornost
-

Pogodbe, pogodba o zaposlitvi

➤ **Obligacijski zakonik**

- Kaj je pogodba
- Soglasje, predmet, dopustna podlaga, napake volje, sposobnost strank
- Oblika se praviloma ne zahteva
- Obličnost, določena za veljavnost/za dokazovanje

➤ **Zakon o delovnih razmerjih**

- Pogodba o zaposlitvi, kot pogodba sui generis
 - Pisnost pogodbe o zaposlitvi
 - Posebna zaščita delavca, kot šibkejše stranke; dokazovanje
-

pogodba o delu /pogodba o zaposlitvi

- Obligacijski zakonik
 - opraviti določen posel
 - pogodba uspeha
 - plačilo za delo
- Zakon o delovnih razmerjih
 - organiziran delovni proces
 - navodila delodajalca
 - pogodba prizadevanja
 - plačilo za delo
 - vključitev v socialna zavarovanja
-

Pogodba o delu in PZ

- VS3003572 (VIII Ips 35/2008 z dne 10. 2. 2009): prepovedano opravljanje dela na podlagi pogodb civilnega prava, če obstajajo elementi delovnega razmerja (sistemizirano delovno mesto, navodila delodajalca, objava prostega delovno mesta, delavko napoti zavod za zaposlovanje, ni pisne PZ)
 - VS33046 – VIII Ips 471/2006 – razlog podan ob sklenitvi pogodbe in zato naveden v pogodbi
-

PZ za določen čas

- V primerih, določenih z ZDR (52. čl.) delo, ki po svoji naravi trajani določen čas; nadomeščanje začasno odsotnega delavca, začasno povečan obseg dela, zaposlitev tujca z delovnim dovoljenjem, poslovodne osebe, sezonsko delo, uvajanje novih programov, projektno delo
- Časovna omejitev – 2 leti (izjema le projektno delo)
- Posledice nezakonito sklenjene PZ za določen čas
- Manjši delodajalci (s KP na ravni dejavnosti se lahko določi, da manjši delodajalec lahko sklepa PZ za DČ ne glede na razloge, navedene v 52. čl. ZDR)

VS 3003101,

VIII Ips 158/2006, 6. 11. 2007

Dejansko stanje:

PZ sklenjena za določen čas, ob izteku časa je delodajalec delavcu izdal “odločbo”, s katero je odločil o prenehanju pogodbe in navedel pravni pouk s pravico do pritožbe na organ pri delodajalcu.

Delavec je vložil pritožbo in ko delodajalec ni odločil o pritožbi, je vložil tudi tožbo na delovno sodišče.

Vprašanja:

Ali je potrebna kakšna “odločitev” o prenehanju PZ, sklenjene za določen čas?

Pravno sredstvo zoper “odločitev” o prenehanju PZ za DČ?

VS 3003101,
VIII Ips 158/2006, 6. 11. 2007

- Rok za tožbo začne teči od dneva, ko je delavec izvedel za kršitev (prenehanje PZ)
 - Civilno štetje rokov, priporočena oddaja na pošto
 - PZ sklenjena za DČ preneha s potekom časa.
 - 204. čl. ZDR
zahteva za odpravo kršitve
8 dnevni rok za odločitev
30 dnevni rok za tožbo v delovnem sporu
-

Obveznosti delodajalca

- zagotavljanje dela
 - obveznost plačila
 - zagotavljanje varnih delovni razmer
 - varovanje delavčeve osebnosti, zasebnosti in dostojanstva ter osebnih podatkov (6a čl. ZDR)
-

Plačilo za delo

- plača (denarna oblika) osnovna plača, delovna uspešnost , dodatki za posebne pogoje dela in dodatek za delovno dobo – VDS04060 – Pdp 1179/2006 - (157. čl. ZDR – drugačni dogovori o delovnem času);
- - VS3003381 – VIII Ips 102/2007 – če ne dosega rezultatov – znižana osnova plača
- zadrževanje in pobot plače – VDS03966 – Pdp 639/2005 - samo v zakonsko določenih primerih, s pogodbo ni dopustno določiti drugih primerov (primanjkljaj)

Povračilo stroškov v zvezi z delom, ostali prejemki

- - regres za letni dopust – bolniški stalež
VDS040601- Pdp1348/2006 – pravica do
izrabe/dejanska izraba
 - odškodnina za neizkoriščen letni dopust
Sodišče ES – C-520/06 Schulz-Hoff, Stringer
 - odpravnina ob upokojitvi (2 plači) - odpravnina
zaradi odpovedi pogodbe o zaposlitvi (največ
10 plač, če KP ne določa drugače) - VS33145
-

Stringer in drugi – C-520/06, Schulz-Hoff, Sodišče ES

letni dopust

- Minimalni letni dopust 4 tedne
 - Odsotnost zaradi bolezni in pravica do letnega dopusta (delavec izkoristi LD preteklega leta do 30. 6. v naslednjem letu, če ga ne po krivdi delodajalca – odškodnina; če ga ne po “svoji krivdi” - izgubljena pravica)
 - Stringer – ali lahko delavec v času staleža koristi LD in ali mu po prenehanju PZ, ko še ni izkoristil LD, pripada denarno nadomestilo za neizkoriščen LD.
 - sklepni predlogi - delavcem v vsakem primeru po prenehanju PZ pripada denarno nadomestilo = enakovredno njegovi plači
 - Učinki na našo (bodočo) prakso?
-

Odškodninska odgovornost delodajalca

- za škodo, ki jo utrpi delavec
 - nesreča pri delu
 - nezakonite odločitve (odpoved)

 - prepoved diskriminacije in povračilnih ukrepov
 - spolno in drugo nadlegovanje in trpinčenje na delovnem mestu
 - odškodnina
 - sodna praksa v nastajanju
-

Coleman , Sodišče ES;

C 303/06 z dne 17. 7. 2008

- Dejansko stanje:

Gospa je delala v odvetniški družbi, leta 2002 je rodila sina, ki je imel posebne potrebe (invalid) in je potreboval posebno nego. Delodajalec jo je oviral pri teh obveznostih, zato je v letu 2005 odpovedala PZ. Po prenehanju je s tožbo zahtevala ugotovitev, da je bila prisiljena v odpoved.

Predhodno vprašanje za Sodišče evropskih skupnosti:

Ali so v okviru prepovedi diskriminacije zaradi invalidnosti varovani le zaposleni invalidi ali tudi zaposleni, ki sami niso invalidi, če so obravnavani manj ugodno zaradi povezanosti z osebo, ki je invalidna?

Coleman

- Direktiva 2000/78 ES o splošnih okvirih enakega obravnavanja pri zaposlovanju in delu
 - Varuje invalidne osebe in vse druge zaposlene, ki so manj ugodno obravnavani zaradi invalidnosti svojega otroka ali partnerja ali kakšnega druge okoliščine osebe, s katero živijo
 - Posredna in neposredna diskriminacija (tudi v 6. čl. ZDR)
-

NAČELO enakega obravnavanja

- Zakon o uresničevanju načela enakega obravnavanja
- Zakon o enakih možnostih žensk in moških
- URAD ZA ENAKE MOŽNOSTI pri Vladi RS

- Primeri iz prakse:
- stevardese, mlajše od 30 let; za nedoločen čas zaposluje le fante, pripadnike romskega porekla; sodelavka, ki je pričala na sodišču, ne napreduje, čeprav izpolnjuje vse pogoje; interni pravilnik na Policiji določa unifomo in kot del uniforme policijsko kapo; objava DM vratar (varovati objekt in nepravilnosti sporočiti centru) z zahtevanim znanjem slovenščine – znanje se dokazuje s spričevalom Filozofske fakultete

Obveznosti delavca

- Opravljanje dela
 - upoštevanje delodajalčevih navodil
 - spoštovanje prepisov o varnosti in zdravju pri delu
 - obveznost obveščanja
 - prepoved škodljivega ravnanja
 - varovanje poslovne skrivnosti
 - konkurenčna prepoved, konkurenčna klavzula
-

Pravice delavcev

- VDS03813 - Pdp 412/2005 (dopustna je odpoved pravicam, določenih v kolektivni pogodbe – npr. pravici do povračila stroškov v zvezi z izobraževanjem po KP)
 -
 - VDS04066 – Pdp604/2006 – jubilejna nagrada, neupravičena pridobitev
-

Izredna odpoved delavca, razlogi na strani delodajalca

- zagotavljanje dela, redno in pravilno izplačevanje plače, zagotavljanje varnosti in zdravja pri delu, zagotavljanje enake obravnave in varstva pred spolnim in drugim nadlegovanjem in trpinčenjem na delovnem mestu
- sankcija: odpravnina, odškodnina za izgubljeni odpovedni rok
- VDS03950 – Pdp 1325/2006 - zagotavljanje dela in plačila
- VDS04042 – Pdp 474/2006 – bistveno zmanjšano plačilo za delo

PRENEHANJE

pogodbe o zaposlitvi

- s potekom časa, za katerega je bila sklenjena
 - s smrtjo delavca ali delodajalca fizične osebe
 - s sporazumom
 - z redno ali izredno odpovedjo
 - s sodbo sodišča
 - po samem zakonu
 - v drugih primerih, ki jih določa zakon
-

ODPOVED POGODBE O ZAPOSLOTITVI

- REDNA ODPOVED (poslovni razlog, nesposobnost, krivdni razlog, invalidnost)
 - Pisno opozorilo na izpolnjevanje obveznosti in možnost odpovedi
 - IZREDNA ODPOVED (razlogi na strani delavca ali na strani delodajalca)
 - Zagovor (v razumnem roku) o razlogu za odpoved
 - Pisna oblika, vročanje
-

VS 3003171, VIII Ips 84/2007, 11. 3. 2008

- Dejansko stanje:

Med direktorjem in družbo je bila sklenjena pogodba po 72. čl. ZDR. Direktor je bil odpoklican s funkcije (21. 9. 2004), nato odpovedana PZ, isti razlogi za odpoklic kot za odpoved iz krivdnih razlogov. Prejel elektronsko pošto z obdolžitvijo, o tem sta se pogovarjala pooblaščanca.

Vprašanja:

Ali je bila kršena pravica do zagovora?

Ali narava pogodbe o zaposlitvi vpliva na presojo razmerja?

VS 3003171, VIII Ips 84/2007

- Če delavcu pred izredno odpovedjo PZ ni dana možnost za zagovor, je odpoved nezakonita.
 - Rok: 3 delovne dni (novela ZDR, nov. 07)
 - Zagovor je omogočen:
 - kadar se lahko seznaniti in opredeli do očitanih kršitev in izjavi o vseh dejstvih in dokazih, ki ga obremenjujejo
 - kadar ima možnost sodelovanja in vplivanja na potek in rezultat odpovedi.
-

PZ s poslovodnimi osebami ali prokuristi

72. čl. ZDR

Če poslovodna oseba ali prokurist sklepa PZ, lahko v PZ stranki ne glede na II. odst. 7. čl. ZDR drugače uredita pravice, obveznosti in odgovornosti iz delovnega razmerja v zvezi s:

- ❑ pogoji in omejitvami delovnega razmerja za določen čas,
- ❑ delovnim časom
- ❑ zagotavljanjem odmorov in počitkov,
- ❑ plačilom za delo,
- ❑ disciplinsko odgovornostjo,
- ❑ prenehanjem pogodbe o zaposlitvi.

VS 3003148,
VIII Ips 156/07, 11. 3. 2008

Dejansko stanje:

Delavec je član sveta delavcev. Kršil je delovne obveznosti (neupravičen izostanek, odklonitev dela, ni vodil evidenc o delu), zato mu je delodajalec izredno odpovedal PZ. Pred tem je bil obveščen sindikat, ki mnenja še ni podal.

Vprašanja:

Ali velja absolutno pravno varstvo pred odpovedjo za člana sveta delavcev?

Ali je odpoved veljavna, če je izdana preden sindikat poda mnenje?

Pisno opozorilo na izpolnjevanje obveznosti in izredna odpoved?

VS 3003148, VIII Ips 156/07

- 84. čl. ZDR ni kršen, če je odpoved izdana pred podajo mnenja sindikata.
 - Varstvo pred odpovedjo PZ za predstavnike delavcev (sindikalni zaupnik, član sveta delavcev) – odpoved le v soglasju z organom ali sindikatom
 - Če član sveta delavcev kot delavec ne ravna v skladu z zakonom, KP ali PZ, NE uživa posebnega varstva po 113. čl. ZDR.
 - Varstvo pred odpovedjo traja ves čas opravljanja funkcije in še eno leto po prenehanju.
-

VS 3003013,
VIII R 32/2007, 18. 9. 2007

Dejansko stanje:

Komisija za ugotovitev podlage za odpoved PZ, ustanovljena pri Ministrstvu za delo družino in socialne zadeve, je ugotovila, da delodajalec nima ustreznega delovnega mesta, na katerega bi lahko razporedil delavca invalida. Zoper mnenje je bila vložena tožba na upravno sodišče.

Mnenje komisije je podlaga za odpoved pogodbe o zaposlitvi invalidu.

Vprašanje:

Ali je zoper mnenje komisije dopustno sodno varstvo?

VS 3003013, VIII R 32/2007

- Spor v zvezi z mnenjem komisije ni niti delovni niti socialni spor, mnenja pa tudi ni mogoče izpodbijati v upravnem sporu.
 - Komisija po 103. čl. ZPIZ-1 ugotavlja razloge za odpoved PZ invalidu, da delodajalec delavcu invalidu II. ali III. ktg. ne more zagotoviti dela.
 - Posledice mnenja komisije nastanejo z odpovedjo delavčeve pogodbe o zaposlitvi.
 - Sodno varstvo zoper odpoved in v tem postopku se šele preveri obstoj razlogov za odpoved.
-